

Odluku Vlade da na poziv Ketrin Ešton premijer ide u Brisel na sastanak sa Hašimom Tačijem podržao je i predsednik Srbije Tomislav Nikolić. Nemamo šta da krijemo. Otišli smo u Brisel da vidimo da li možemo da krenemo u politički dijalog koji smo mi kao nova vlada i predsednik republike rekli da želimo da vodimo. Sada je trebalo malo više konkretizovati i ispitati šta treba da bude sadržaj i okvir tog dijaloga, kaže u razgovoru za „Politiku“, Ivan Mrkić, ministar spoljnih poslova, reagujući na različite kritike pa i iznenađenje koje u srpskoj javnosti izazvala vest o susretu našeg premijera Ivica Dačića i Hašima Tačija.

Da li je bilo neke dileme u državnom rukovodstvu u vezi sa ovim susretom?

Poziv Eštonove da dođemo u Brisel na sastanak sa Tačijem nije iznenađenje. Ona je tokom boravka u Njujorku u septembru najavljivala ovaj susret. Razgovarala je sa predsednikom Nikolićem i rekla je da će da sazove sastanak i da će pozvati premijera. I sada je stigao taj poziv. Odlučili smo da ga prihvatimo jer nismo želeli da ispadne da se izgovoramo našim sastankom radi formulisanja platforme za KiM, koji je inače bio zakazan za isti dan, pa da ne odemo u Brisel. Ovo što se dešava je prirodan proces i mi smo u njemu učestvali jer smo odgovorni kao vlada. Ovo je prvi put da se premijer Dačić sreće sa Tačijem, a pre njega sa Tačijem su se sretali i Boris Tadić i Vojislav Koštunica i Milan Milutinović i drugi.

Vi ste u Brisel otišli bez jasnog stava nove vlade o tome kako treba da se rešava pitanje Kosova jer platforma nije završena?

Jeste. Sastanak je bio samo o tome da li hoćemo da pokrenemo politički dijalog. Samo naše učešće je najveći mogući dokaz da hoćemo politički dijalog. Sve teme su na stolu. Eštonova je vrlo odgovorno i konstruktivno tome pristupila. Ona je rešila u tome da učestvuje čime ulaže vrlo ozbiljne „akcije“ u čitav projekat. U ovakav projekat se ne ulazi ako u njega ne verujete, pogotovo ako ste na tako visokoj funkciji. Ona je u projekat ušla sa uverenjem, kao i mi. Mi hoćemo nagodbu sa našom albanskom manjinom, kako često kažemo, istorijsku. Ali, mi, pre svega, poštujemo naš Ustav, jer je to za nas oslonac svega. Sa tim polazištima ulazimo u dijalog. Raduje nas da nema ucenjivanja. To umnogome olakšava situaciju i jača našu dobru volju. Da ste imali prilike da čujete, videli biste koliko je to bio jedan normalan i zdrav razgovor i nema ničega što treba bilo koga da plaši. Sam susret je po sebi vrlo bitan.

Dokle se stiglo sa pisanjem platforme, dogovoren je nastavak političkog dijaloga, vreme curi?

Naravno, mi hoćemo da formulišemo svoju poziciju i da ona bude što šire prihvaćena. To nije stvar ove vlade ili nečija privatna stvar. Ona mora da bude ozbiljno podržana i mi računamo s tim da podrška bude znamenita i u našoj skupštini. To jeste prioritetno pitanje i krenuli smo u taj posao, ali nailaze i drugi događaji na koje moramo da reagujemo. Da samo radimo na izradi platforme za KiM završili bismo to brzo, ali nemamo taj luksuz.

Da li će se iz tog rada iznedriti neko rešenje koje do sad nismo imali, spekuliše se da ćemo predložiti neke modele za rešavanje pitanja Kosova koji nisu bili do sada ponuđeni?

Mi poštujemo Ustav. Ne može biti ništa kardinalno novo ponuđeno. Ne možete očekivati nikakvu senzacionalno novu varijantu. Mi ćemo da budemo, koliko je moguće više, pragmatični da bismo obezbedili i zaštitili naše ljude na Kosovu. Kad se završi platforma onda ćemo imati neki okvir, svoj željeni i pretpostavljeni cilj. Kao što se sprema svako ko ide u pregovore. Ali, nećemo imati nikakve ciljeve koji su skriveni, koji će voditi računa samo o nama. Ciljevi će biti usklađeni sa okolnostima.

Ako nema ničeg senzacionalno novog, da li to može pregovore opet da dovede u čorsokak?

Ustav predviđa autonomiju pokrajine, ima tu dosta prostora. Bitno je da u ovom procesu koji počinje i Beograd oseti da se ne očekuje od njega da stalno čini ustupke. Pregovori podrazumevaju kompromisna rešenja, a ona se ne postižu bez međusobnih ustupaka. Mora i jedna i druga strana to da radi. Ne bih ulazio u spekulacije šta će biti ishod tih pregovora, ali znam da Srbija neće priznati "Kosovo".

Da li vas brine stav trojice ministara EU –Miroslava Lajčaka, Karela Švarcenbergera i Žana Aselborna da EU neće promeniti formulaciju o „teritorijalnom integriortetu Kosova“ i da bi „za Srbiju bilo bolje da pristane na ono što svakako ne može da promeni“?

To je njihov stav. Kakvo je tumačenje tog stava umnogome zavisi od nas. Na primer, kad mi neko kaže „teritorijalni integritet Kosova“ to razumem isključivo kao nepromenljivost administrativnih granica pokrajine u Srbiji. Ako oni teritorijalni integritet koji pominju vezuju za suverenitet, onda su pogrešili, onda oni nešto ne razumeju. I ako se njima to dopada to je njihovo pravo. Ali to dopadanje neće dovesti do konačnog rešenja. Neki u EU ne dele taj stav. Ovo što je navela Evropska komisija nije konačna reč, to tek treba da bude precizirano u Evropskom savetu u decembru. A ES će izneti to što smatra.

Šta tu ima nejasno kad su rekli „teritorijalni integritet Kosova“?

Rekli su da im ta formulacija odgovara i da misle da će ostati.
Dobro. Mi mislimo da neće.

Da li imate neke diplomatske signale iz zemalja koje nisu priznale KiM da neće ostati?

Videćemo, to treba prvo pitati zemlje koje nisu priznale jednostrano proglašenu nezavisnost "Kosova". Nekima se to uopšte ne dopada. Ne bih stavio akcenat na mišljenje samo ove trojice ministara, treba čuti i stav ostalih.

Ima li ikakve veze pretnja ukidanjem bezviznog režima sa signalima iz Beograda da neće priznati Kosovo ni po cenu neulaska u EU?

Može da se tumači i kao pritisak na Beograd. Međutim, gospođa Ešton koja je najpozvanija da izražava takve stavove, nije to juče u Briselu ni pomenula. Ne umanjujem značaj tog pitanja. Mislim da je ono bitno. Jeste se povećao broj azilanata u Nemačkoj, ali mi činimo sve da se to ne događa. Od onih koji traže azil 0,5 odsto je srpske nacionalnosti. I sad treba kazniti celu

Srbiju?

Vi još verujete da nam priznanje Kosova neće biti uslov?

Ako nam je uslov da se prizna Kosovo, mi nećemo ući u EU. Šta je tu novo? Taj uslov nam biti postavljen, koliko god vi ne verovali. Sasvim sigurno. Jer neće biti ispunjen. Zašto bi bio postavljen? Nećemo mi priznati Kosovo pa onda "veselo" ući u EU. To je nezamislivo. Svi oni to vrlo dobro znaju.

Ne mora da se traži eksplicitno priznanje već neki modaliteti dobrosusedskih odnosa?

Kakvi dobrosusedski odnosi, sa kim? Dobrosusedski odnosi podrazumevaju suverenost te države, a toga nema. Ja razumem da neko ima želju, da je propagira, da je promoviše i da pokušava da ostvari jedan cilj. Ali u ovom pitanju bez nas se ništa ne može postići, jer nama se pokušava oteti teritorija. Svejedno, idemo mirno u pregovore.

Uskoro u Beograd dolazi ministar spoljnih poslova Velike Britanije Vilijam Hejg. Šta očekujete od te posete?

Ništa spektakularno. Predsednik Vlade i ja smo nedavno bili kod Hejga. Britanija stoji iza svojih stavova, siguran sam da nemamo šta suštinski novo da čujemo. Ona nam daje punu podršku da postanemo članica EU. Razume se da će nam biti važno da porazgovaramo o tome šta su njihovi prijateljski saveti u pogledu daljih koraka.

Da li se fokus spoljne politike pomera prema Rusiji i Kini?

Nema promene politike. Evropske integracije su naš prioritet. Ali nećemo zapostavljati odnose sa Moskvom, Pekingom i drugima. Ako se sada nekome čini da smo u razvijenijoj saradnji sa Pekingom ili Moskvom to je zato što već imamo vrlo razgranate odnose, koje nameravamo da unapređujemo. Mi krećemo od jedne više tačke. Tokom susreta u Briselu Ketrin Ešton se više puta najpohvalnije izrazila o našem šefu države i o premijeru. Neko nepromišljen bi iz toga zaključio da je nama bitniji odnos sa nekim drugim, a ne Moskvom ili Pekingom, recimo. To je pojednostavljivanje. Ne bih zapostavio ni odnose sa zemljama u Africi, Aziji, Latinskoj Americi. Imamo dobre pozicije u tim zemljama, treba da ih čuvamo, gajimo, jačamo.

Antrfile 1

Prvi put u Tirani posle više godine

„Sutra idem u Tiranu. Više godina tamo nije išao ministar spoljnih poslova. Sigurno ćemo stvoriti oslonce za bolju saradnju. Posle idem u Ljubljanu. Inače, drago mi je da sam već imao prilike da plodno razgovaram sa svojim kolegama i koleginicama iz Makedonije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Rumunije, Grčke, Italije (imao sam zadovoljstvo da me prvi poseti moj prijatelj Djulio Terci), a i sa mađarskim ministrom sam se nakratko sreo u Njujorku. Nadam se da ću da se uskoro vidim i sa ministrom spoljnih poslova Turske Ahmetom Davutogluom. Odnosi u regionu su nam vrlo bitni“, ističe ministar Mrkić.

Antrfile 2

Biće i opoziva ambasadora

Diplomate za koje se proceni da nisu dobro radili biće povučeni, najavljuje ministar odgovarajući na pitanje kako je zadovoljan učinkom srpskih ambasadora.

„Potrebna je racionalizacija. Pokušaćemo da unutar ovoga što postoji pravimo neke preraspodele i da se prilagođavamo onome što su savremene potrebe, da pojačamo diplomatska predstavništva tamo gde procenimo da treba. Kada bi imali snažniji privredni razvoj otvorili bismo 15 diplomatskih predstavništava, jer imamo stvarno dobre pozicije u raznim delovima sveta“, kaže Mrkić.

Antrfile 3

Kritika medija

Naši mediji se sa velikim žarom zalažu za što skoriji ulazak u Evropsku uniju, a interpretacijama toga šta radi Vlada udaljavaju našu javnost od tog istog cilja. Zar to nije paradoksalno? Čak i ironično.